

Motion till riksdagen
2006/07:U275

av Hans Linde m.fl. (v)

Afrikas horn

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Sudan	3
4	Eritrea.....	6
5	Etiopien.....	9
6	Somalia	11
7	Sammanfattning	12

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige på grund av den komplicerade situation som råder i regionen noga bör analysera de motiv och intressen som ligger bakom USA:s krav på FN-ingripanden i Sudan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige noga bör analysera de motiv och intressen som ligger bakom Kinas och Rysslands ovilja att ingripa mot de brott mot mänskliga rättigheter som begås i Sudan, främst i Darfurprovinsen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i EU bör arbeta för ett kraftfullt stöd till Afrikanska unionen i dess arbete på att skapa fredliga förhållanden och ökad respekt för mänskliga rättigheter i Sudan.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör, då det i hög grad är den ojämna regionala fördelningen av Sudans ekonomiska resurser som utgör den främsta källa till konflikter, i sina kontakter med den sudanesiska regeringen och sudanesiska organisationer poängtera nödvändigheten av en jämn regional fördelning av landets ekonomiska resurser.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör bistå den generation av unga eritreaner som befinner sig i exil med grundläggande utbildning som skulle kunna vara en betydande resurs i ett framtida demokratiskt Eritrea.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige som enskilt land och som medlem av EU bör understödja en demokratisk utveckling, förstärka respekten för mänskliga rättigheter och medverka till uppkomsten av ett rättssamhälle i Eritrea.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i egenskap av enskild stat och som medlem i EU och FN bör verka för att de rättsvidriga specialdomstolarna i Eritrea, vars verksamhet strider mot de mänskliga rättigheterna, avskaffas.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige som enskild stat bör verka för att de tidningar som stängts av regeringen i Eritrea åter ges möjlighet att komma ut.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör verka för att alla politiska fångar i Eritrea frigges.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige måste intensifiera sina ansträngningar att få den svensk-eritreanske journalisten Dawit Isaac frigiven.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige även bör rikta skarp kritik mot Eritreas intrång i FN:s skyddszon mellan Etiopien och Eritrea.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige som enskild stat, i EU och FN bör uppmana Etiopien att följa AU:s och FN:s beslut om skiljedom när det gäller Badmeområdet och dra sig tillbaka därifrån.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige även bör rikta kritik mot Eritrea för dess inblandning i Sudans interna konflikter.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige när det gäller konflikten mellan oromofolket och EPRDF-regeringen i Addis Abeba bör ställa krav på att den etiopiska regeringen respekterar landets egen författning och oromofolkets nationella självbestämmanderätt.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör medverka till att EPRDF-regeringen i Addis Abeba respekterar oromofolkets och andra folkgruppers mänskliga rättigheter.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i sina kontakter med den etiopiska regeringen bör understryka nödvändigheten av en jämnare regional fördelning av landets resurser så att dessa i större utsträckning även kommer oromofolket och Ogadenprovinsen till del.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige bör fördöma Etiopiens militära ingripande i Somalia som ett brott mot folkrätten samt rikta kritik mot Eritreas inblandning i den somaliska konflikten.

3 Sudan

Praktiskt taget från det att Sudan blev en självständig stat 1956 har landet plågats av krig och konflikter. Det längsta kriget fördes mellan SPLA (Sudanese People's Liberation Army) och centralregeringen i Khartoum. Kriget pågick i över 20 år och avslutades 2004. Det har ofta i medierna framställts som att denna konflikt skulle ha sin grund i rasmässiga och religiösa skillnader mellan de norra och södra delarna av landet i motsättningar mellan muslimer i norr och kristna och anemister i söder, mellan en arabisk befolkning i norr och en afrikansk svart befolkning i söder. Det är inte otänkbart att konflikten mellan norr och söder fått en sådan dimension, men då först som en ideologisk efterkonstruktion för att dölja djupare ekonomiska orsaker till de stridigheter som plågat landet.

Landet stora naturrikedomar, främst gas och olja, ligger i de södra delarna av landet. Landets centralregeringar i Khartoum har eftersträvat att exploatera tillgångarna i landets södra delar men samtidigt diskriminerat befolkningen i söder. Regeringen har låtit utländska oljeföretag utföra prospektering och utvinning av olja i söder. Med inkomsterna man fått från oljeutvinningen har regeringarna i Khartoum sedan köpt in vapen som använts i kampen mot

Fel! Okänt namn på

SPLA och befolkningen i söder. Striderna var oerhört blodiga. Orsaken till kriget kan, kort uttryckt, ytterst sökas i den ojämna fördelningen av landets resurser mellan de olika regionerna i landet.

År 2004 lyckades dock regeringen i Khartoum och SPLA komma överens om en fredsuppgörelse. En optimism fanns under en kort tid därefter och man hoppades att USA skulle upphäva de sanktioner som USA infört efter attentaten mot de amerikanska ambassaderna i Nairobi och Dar es Salaam samt att det funnits indikationer på att Usama bin Ladin och Al Qaida med den fundamentalistiskt inriktade regeringen i Khartoum goda minne vistats i Sudan.

Denna första optimism försvann dock mycket snabbt. Den massmediala och diplomatiska uppmärksamheten hade under lång tid varit inriktad på fredsuppgörelsen mellan regeringen i Khartoum och SPLA. Man hade intresserat sig föga för vad som hände i övriga delar av Sudan – vad som hände i öster och i väster.

Konflikten i Darfur och landets östra delar har sin upprinnelse i de stora sociala klyftor som finns i landet. Olika rebellrörelser har vuxit fram i Darfur och i östra Sudan. Regeringen i Khartoum har försökt att slå ned upproren i Darfur. En milis, Janjawid, som rekryterats ur den boskapsskötande arabiska befolkningen har mobiliserats med regeringens goda minne. Den har farit fram med en sällan skådad skoningslöshet mot den jordbrukande befolkningen. De traditionella skillnaderna och tvisterna mellan nomadiserande boskapsskötande och den bofasta jordbrukande befolkning om tillgången till betes- och odlingsmark samt vattentillgångar har underblåsts, vilket förvärrat konflikten mellan Khartoumregeringen och rebellrörelserna Justice and Equality Movement (JEM) och Sudanese Liberation Movement (SLM) i Darfur.

Denna konflikt mellan boskapsskötande och jordbrukande befolkning är av gammalt datum och har tidigare kunnat lösas på fredlig väg. Under nya omständigheter där rebellgrupperna i Darfur anser att man i sin del av landet är förfördelade när det gäller fördelningen av landets resurser har även denna motsättning underblåsts och fördjupats.

Rebellerna i den s.k. Bejakongressen och i Sudanese Liberation Army (SLA) i östra Sudan riktar även de en kritik mot centralregeringen i Khartoum som går ut på samma sak som den som rebellerna i Darfur för fram – den orättvisa fördelningen av landets resurser. Rebellrörelserna i både öster och väster kräver att Sudan bör omvandlas till en federation. Det eritreanska inflytandet i Bejakongressen har varit starkt.

Rebellrörelserna i östra Sudan har stridit mot regeringen under en lång följd av år.

I skrivande stund har förhandlingar mellan rebellerna i östra Sudan och Khartoum-regeringen just avslutats. De har förts i den eritreanska huvudstaden Asmara och man har skrivit under en överenskommelse. Om överenskommelsen inte implementeras kommer sannolikt Bejakongressen att återuppta sin väpnade kamp mot Khartoumregeringen. De kommer i så fall att hota regeringen genom att inrikta sina krafter på att angripa motorvägen mellan Khartoum och hamnstaden Port Sudan.

Fel! Okänt namn på

Eritrea, där fredsförhandlingarna förs, har för övrigt under lång tid understött SLA och Bejakongressen, medan Sudan tagit emot ett stort antal flyktingar från Eritrea.

Sudan är sålunda ett land fyllt av motsättningar som lätt kan blossa upp och omvandlas till väpnade konflikter och krig. I dag är striderna hårdast i Darfur och drabbar civilbefolkningen. I sin strävan att slå ned rebellrörelserna bombar regeringen urskiljningslöst befolkningen i Darfur, vilket lett till massflykt till grannlandet Tchad.

Förenta nationerna är i dag lamslaget när det gäller de olika konflikterna i Sudan. Sudan har blivit till en arena för en kamp mellan stormakter. Både USA och Kina är intresserade av Sudans rika oljetillgångar. USA har inga oljetillgångar i Sudan. Det har däremot Kina.

USA vill att FN officiellt skall rubricera det som sker i Darfur som folkmord, vilket skulle kunna leda till att FN skulle kunna ingripa militärt i Sudan. Regimen i Sudan, som är islamistisk, fruktar att ett militärt FN-ingripande för att få slut på striderna skulle innebära att amerikanska trupper blev det dominerande inslaget i en FN-styrka. Man menar att detta i sin tur skulle medföra att de allra mest hårdföra fundamentalistiska krafterna i Sudan skulle få vatten på sin kvarn. Därmed skulle situation endast ytterligare förvärras. Det finns krafter inom regeringen som menar att man gick för långt och gjorde alltför stora eftergifter vid fredsförhandlingarna för SPLA. Dessa krafter kan vid en konfrontation med FN om Darfur använda en sådan konfrontation för att riva upp överenskommelsen med SPLA.

I dag har Afrikanska unionen (AU) en fredsstyrka i området, som accepterats av den sudanesiska regeringen. Den är dock alltför liten och otillräckligt utrustad och förmår inte att i tillräcklig grad påverka situationen. EU har dock beslutat att på olika sätt söka stödja AU.

USA intar dock en fientlig hållning till Sudan. Framför allt finns det en judisk och kristen lobby som på olika sätt försöker att frammana bilden av en djupt fundamentalistisk regim i Sudan, trots att SPLA finns med i landets ledning. Den sudanesiska regeringen har börjat att spela en mer positiv roll i utrikespolitiken när det gäller Afrikas horn. De har fungerat som medlare mellan de islamiska domstolarna och övergångsregeringen i Somalia, och Sudans förhållande till grannlandet Tchad har förbättrats efter ingripande från Libyens ledare Muammar Khadafi.

Sverige bör på grund av den komplicerade situation som råder i regionen noga analysera de motiv och intressen som ligger bakom USA:s krav på FN-ingripanden i Sudan. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Sverige bör även noga analysera de motiv och intressen som ligger bakom Kinas och Rysslands ovilja till att ingripa mot de brott mot mänskliga rättigheter som begås i Sudan, främst Darfurprovinsen. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Sverige bör i EU arbeta för ett kraftfullt stöd till Afrikanska unionen i dess arbete på att skapa fredliga förhållanden och ökad respekt för mänskliga rättigheter i Sudan. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Sverige bör, då det i hög grad är den ojämna regionala fördelningen av Sudans ekonomi som utgör den främsta källan till konflikter, i sina kontakter

Fel! Okänt namn på

med den sudanesiska regeringen och sudanesiska organisationer poängtera nödvändigheten av en jämn regional fördelning av landets ekonomiska resurser. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

4 Eritrea

Efter att först ha varit en italiensk koloni och efter andra världskriget brittiskt protektorat tvingades Eritrea 1952 in i en federation med Etiopien. 1962 införlivades Eritrea i Etiopien, vilket ledde till ett trettioårigt krig mellan den eritreanska nationella befrielse rörelsen och Etiopien. Under detta krig störtades i Etiopien först monarkin under Haile Selassie och sedan diktaturen under Mengistu. I den kamp och det krig som fördes mot Mengistu kämpade flera etiopiska regimfientliga rörelser, främst tigrainfolket rörelse TPLF, på samma sida som de eritreanska befrielse rörelserna ELF och EPLF. Efter Mengistus fall genomfördes en folkomröstning i Eritrea och 1991 kunde Eritrea förklara sig som självständig stat.

Sedan 1991 styrs Eritrea interimistiskt av EPLF, som bytt namn till PFDJ. Ledaren för EPLF/PFDJ, Isaias Afewerki, har av sin organisation utsetts till president, och har sedan utsett regering och styrt landet med dekret.

PFDJ (People's Front for Democracy and Justice), det tidigare EPLF (Eritrean People's Liberation Front), proklamerade under sin andra kongress 1987 – sex år före Eritreas självständighet 1993 – att man var för ett flerpartisystem. På rörelsens tredje kongress upprepades och poängterades den principiella betydelsen att skapa en konstitution med en bred folklig förankring och därefter etablera en konstitutionell regering.

En konstitution utarbetades med bred folklig förankring 1997 men kom aldrig att tillämpas. Det val som skulle bana väg för en konstitutionell regering uteblev. Enligt den eritreanska nationalförsamlingen anfördes kriget mellan Etiopien och Eritrea som orsak till att man sköt upp de val som skulle ge Eritrea en legitim lagstiftande församling. Detta har förorsakat ett stort missnöje och irritation främst bland eritreaner och inte minst i det internationella samfundet.

Vid den eritreanska nationalförsamlingens 13:e session i september 2000 utlystes de första allmänna valen till december 2001. För att genomföra valen tillsattes en kommitté med uppdrag att utarbeta förslag till vallagar.

Utkasten till vallagar presenterades i slutet av februari 2001. Syftet var att kommittén skulle arbeta i enlighet med den så kallade integrativa demokratis modell med ett brett folklig deltagande, vilket skulle resultera i ett konkret förslag som sedan ratificeras av parlamentet. Presidenten frantog dock denna kommitté, som hade till uppgift att leda demokratiseringsprocessen, möjligheten och förmågan att arbeta vidare.

Detta avsteg från frontens tidigare principer och oviljan att leva upp till förväntningarna att skapa ett demokratiskt system yttrar sig i dag i att man aktivt blockerar demokratiseringsprocessen.

Fel! Okänt namn på

Detta resulterade i att fronten delades i två politiska läger. Den ena sidan företrädde av presidenten och hans gruppering som ansåg att Eritrea inte var moget för demokrati. De behåller makten och ger ingen tidsram för när de planerar att släppa den ifrån sig.

Den andra gruppen består av bland annat f.d. ministrar vilka hävdar att frontens uppdrag är avklarat. Fronten har egentligen bara ett enda viktigt uppdrag att slutföra. Att utarbeta regler för ett fritt, demokratiskt och rättvist Eritrea och se till att de genomförs.

Den sistnämnda gruppen av politiker som stod för långtgående demokratiska reformer bestod av parlamentariker och statsråd. Dessa framförde i ett öppet brev sina krav på demokratisering. Bland dessa återfanns vicepresident Mahmoud Ahmed Sheriffo, fiskeriminister Petros Solomon, handelsminister Haile Woldetensae, kommunikationsminister Salhe Kekia, kultur och informationsminister Beraki Ghebreselassie, guvernör Germano Nati, ambassadör Hamad Hamid, generalmajor Berhane Gebregziabeher, armégeneral Ogbe Abraha, statssekreteraren i socialdepartementet Aster Fissehatsion och brigadgeneral Estifanos Seyoum. De som undertecknat brevet entledigades omedelbart, men de fortsatte att ställa kraven på en demokratisk omdaning av Eritrea. Dessa och flera andra personer arresterades strax därefter den 18 september 2001. Efter gripandet har regeringen anklagat de gripna för samröre med dissidenter i Etiopien och i Europa för att infiltrera armén.

Samtidigt gick regimen brutalt fram mot pressfriheten. Åtta tidningar stängdes och 15 journalister arresterades. Eritrea är numera ett av de få länder som saknar oberoende tidningar. Bland det arresterade journalisterna återfinns Yosef Mohamed Ali, chefredaktör för tidningen (*Tsigenay*), Zemenfes Haile (*Tsigenay*), Ghebrehiwet Keleta (*Tsigenay*), Selamynghes Beyene (*MeQaleh*), Seyoum Tsehaye, frilansjournalist och fotograf samt f.d. föreståndare för den eritreanska statstelevisionen (ETV), Medhanie Haile, vice chefredaktör (*Keste Debena*), Temesgen Gebreyesus, journalist (*Keste Debena*), Mattewos Habteab, chefredaktör för (*Meqaleh*), Dawit Habtemichael, vice chefredaktör (*Meqaleh*), Fessahaye Yohannes, journalist (*Setit*), Said Abdulkadir, chefredaktör (*Admas*), Amanuel Asrat, chefredaktör (*Zemen*), Hamid Mohammed Said, journalist i den statliga televisionen (ETV), Saleh Aljezeeri, journalist i den statliga radion, Dawit Isaac, journalist (*Setit*). Den sistnämnde, Dawit Isaac är svensk medborgare. (Om Dawit Isaac se särskild flerpartimotion) Alla dessa har nu suttit fängslade utan rannsakan och dom.

Regimen motiverar tillslaget mot den fria pressen med att tidningarna brutit mot presslagarna. Den oberoende pressen har spelat en stor roll för den spirande debatten om medborgerliga och demokratiska fri- och rättigheter i Eritrea fram tills den stängdes.

Människorättsorganisationer som Amnesty International och Human Rights Watch har vid ett flertal tillfällen rapporterat om grova brott mot såväl politiska olikfärdigheter som olika religiösa grupper i landet.

Massakern i Adi Abeto är ett exempel på den eritreanska regimens brott. Torsdagen den 4:e och fredagen 5:e november 2004 arresterade militären ungdomar utan urskillning i deras hem, i affärer och på marknader, på arbetsplatser och vid vägsparrar. De fördes till Adi Abeto-fängelset nära Asmara. I

Fel! Okänt namn på

det överfulla fängelset tryckte de fängslade ungdomarna ut en vägg, som föll utåt och dödade sex vakter. Andra vakter började skjuta och dödade 48 ungdomar och skadade över 100. De döda begravdes omedelbart utan att deras familjer informerades.

De svåra förhållandena i Eritrea har gjort att människor flyr landet, särskilt unga människor. De beger sig främst till grannländerna Sudan och Etiopien, där det enda som de möts av är en lång tid av sysslolöshet i något flyktingläger i väntan på att situationen skall förändras i hemlandet. Denna unga generation i flyktinglägren skulle behöva stöd i form av en grundläggande utbildning och bli till en betydande resurs i ett framtida demokratiskt Eritrea. Vänssterpartiet anser att Sverige bör ge unga eritreaner i exil i exempelvis Sudan en grundläggande utbildning som förberedelse till en framtid i ett demokratiskt Eritrea. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Den eritreanska ledaren Issaias Afeworkis regim skjuter hela tiden upp frågan om ett demokratiskt statsklick med hänvisning till olika konflikter med omvärlden. Eritrea minskade knappast konflikterna med omgivningen när man i oktober 2006 gick in i den av FN upprättade skyddszonen mellan Etiopien och Eritrea. Det omstridda området, Badme, tilldömdes visserligen Eritrea av FN:s och AU:s skiljedomare, men att självsvåldigt gå in i skyddszonen vid Badme – som Etiopien trots domslutet inte lämnat – kan inte anses vara något annat än en utmaning och en provokation gentemot Etiopien och ett nonchalant uppträdande gentemot FN.

Samtidigt ser regimen till att olika konflikter i omvärlden underblåses. Eritrea understöder exempelvis de oppositionella rörelserna i östra och västra Sudan och man understöder oromofolkets befrielseörelse OLF i Etiopien, vars krav i långa stycken måste ses som legitima, men man försöker samtidigt använda OLF som ett instrument för sina egna intressen i sin egen konflikt med Etiopien. Dessutom stöder regimen i Eritrea de islamiska domstolarna i Somalia.

Issaias Afeworkis politik i regionen är äventyrlig och saknar demokratisk förankring. Hans politik medför, för att kunna genomföras, massarresteringar av företrädare för landets politiska reformrörelser, nedläggningen av oberoende tidningar och arresteringar av journalister och andra för brott mot demokratiska och mänskliga rättigheter. Mot detta kämpar bland annat det eritreanska partiet (EDP) och Eritreanska befrielsefronten (ELF), vars företrädare befinner sig i exil.

Sverige bör som enskilt land och som medlem av EU understödja en demokratisk utveckling, förstärka respekten för mänskliga rättigheter och medverka till uppkomsten av ett rättssamhälle i Eritrea. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Sverige bör också som enskild stat och i internationella forum som EU och FN verka för att de rättsvidriga specialdomstolarna, vars verksamhet strider mot de mänskliga rättigheterna, avskaffas. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Sverige bör som enskild stat verka för att de tidningar som stängts av regeringen i Eritrea åter ges möjlighet att komma ut. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Sverige bör verka för att alla politiska fångar i Eritrea frigges. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Sverige måste intensifiera sina ansträngningar att få den svensk-eritreanske journalisten Dawit Isaac frigiven. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Sverige bör även rikta skarp kritik mot Eritreas intrång i FN:s skyddszon mellan Etiopien och Eritrea. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Sverige bör som enskild stat i EU och FN uppmana Etiopien att följa AU:s och FN:s beslut om skiljedom när det gäller Badmeområdet och dra sig tillbaka därifrån. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Sverige bör även rikta kritik mot Eritrea för dess inblandning i Sudans in-terna konflikter. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

5 Etiopien

Bland de rörelser som var starkast i kampen mot och vid störtandet av Mengisturegimen var den organisation som hade sina rötter i Tigrai, TPLF. Det var också den som kom att bli den tongivande och dominerande i Etiopien efter det att Mengistu störtats. Den blev också den rörelse som blev tongivande i det parti som bildades av olika rörelser efter Mengistus fall, EPRDF. Landets premiärminister Meles Zenawi har sina politiska rötter i TPLF.

Den största etniska folkgruppen i Etiopien, oromofolket, utgör 40 miljoner av Etiopiens 65 miljoner innevånare och är ett kulturellt, språkligt och historiskt sammanhållet folk.

Under sin långa historia utvecklade oromofolket sitt eget kulturella, sociala och politiska system som har kallats för gadaasystemet. Detta system påminner i långa stycken om den demokrati som fanns i antikens Athen.

Oromofolket finns inte bara i Etiopien utan även i Somalia, Sudan och Kenya. Det kom att ingå i den etiopiska statsbildningen under den amhariske kejsaren Menelik II:s regeringsperiod (1889–1913), då amharerna efter omfattande krig, vidgat Etiopiens gränser. Genom erövringen av oromoernas områden blev amharer och tigreaner en minoritet i det imperium man byggt upp. Trots detta behöll amharerna sin politiska och ekonomiska makt. I börjande områden i söder lade de amhariska erövrarna beslag på stora gods, vars jord arrenderades ut till den besegrade lokala befolkningen.

Genom kejsar Meneliks expansion i slutet av 1800-talet skapades en djup motsättning mellan de utnyttjande folkgrupperna och exploatörerna. Just för att avbryta detta mönster grundades 1973 Oromos befrielsefront OLF, som i brist på politiska alternativ bedriver en väpnad kamp i vissa delar av Etiopien. Målet för OLF är rätten till nationellt självbestämmande och att få slut på ett sekel av förtryck och exploatering.

Efter det att Mengistu störtats försökte EPRDF vinna gehör bland oromofolket och byggde i Oromoland upp ett gentemot EPRDF lojalt stödparti,

Fel! Okänt namn på

vilket skapade en svår konflikt och väckte bitterhet främst hos den sedan länge existerande och dominerade oromoorganisationen, OLF.

Detta ledder till att det inför lokalvalet 1992 utbröt strider mellan regeringsstyrkor och OLF-förband. OLF lämnade samlingsregeringen tillsammans med Ogadens nationella befrielsefront, ONLF, och flera andra grupper. OLF bojkottade valen. Motsättningen mellan regeringen och oppositionen ökade efter hand, och 1993 dödades flera studenter när myndigheterna slog ned en demonstration vid universitetet i Addis Abeba.

En huvudpunkt i EPRDF:s program var omvandlingen av Etiopien till en federation av medlemsstater indelade efter etniska principer. Varje medlemsstat skulle ha rätt att lämna federationen. Ett förslag till ny federativ författning presenterades också 1994 och antogs 1995. OLF anser att regeringen bryter mot de löften som finns i författningen. EPRDF motarbetar de partier som kräver att oromos krav på nationellt självbestämmande skall förverkligas.

Valen till nationalförsamlingen 1995 bojkottades av oppositionspartierna, trots USA-ledda försök att övertala dem att delta. Regeringen anklagades för diskriminering och hot i valkampanjen och röstlängderna visade sig mycket bristfälliga. Valresultatet blev en överväldigade seger för EPRDF och dess allierade. Även vid senare val, såsom vid valet år 2000, bojkottade OLF valet.

Oromos befrielsefront (OLF) förklarar att man vill medverka i sökandet efter en konstruktiv fredlig lösning av den politiska kris som plågat Etiopien i över 100 år. OLF arbetar för att bidra till en meningsfull och omfattande freds- och försoningsprocess som inkluderar alla tänkbara politiska krafter i dialogen.

Den nuvarande konflikten mellan OLF och den av TPLF dominerade EPRDF-regeringen i Etiopien bör ses i ljuset av Meneliks och Abessiens hundraåriga kolonisering av oromos områden. Det handlar om ett folks kamp mot förtryck och för nationellt självbestämmande. Oromofolket i Etiopien har inte fått möjlighet att utöva sin författningensliga rätt till självbestämmande i form av exempelvis en folkomröstning.

Det rimliga förhållningssättet när det gäller konflikten mellan oromofolket och EPRDF-regeringen i Addis Abeba är att man ställer krav på att den etiopiska regeringen respekterar landets författning och oromofolkets nationella självbestämmanderätt. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

Likaledes bör den svenska regeringen medverka till att EPRDF-regeringen i Addis Abeba respekterar oromofolkets och andra folkgruppers mänskliga rättigheter. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

I maj 2005 skulle nya val avhållas i Etiopien. Under de år som gått hade en organiserad opposition vuxit fram. Två oppositionspartier hade vuxit fram. Valet gick lugnt till före och under valdagen enligt de observatörer som fanns på plats, men när det visade sig att den TPLF-dominerade EPRDF-regeringen i huvudstaden Addis Abeba, där röstsammanräkningen först var färdig avbröt regeringen sammanräkningen i övriga landet. Regeringen hade inte fått enda mandat i Addis Abeba.

Avbrytandet av sammanräkningen vållade naturligtvis omedelbart stora spontana demonstrationer först i huvudstaden, sedan också i andra delar av

landet. Polis och militär gick till angrepp mot demonstranterna varvid många dödades och många skadades. De två oppositionspartierna CUD Coalition for Unity and Democracy) och UEDF (United Ethiopian Democratic Forces) förklarade att demonstrationerna var fredliga och att de tumult som uppstod var organiserade av regeringsprovokatörer.

Att avbryta en röstsammanräkning när valresultatet inte ser ut att passa den sittande regeringen är så suspekt att varje demokratiskt sinnad regering skulle avstå från en sådan åtgärd. Är man inte demokratiskt sinnad framstår dock en sådan åtgärd som en tänkbar åtgärd. Att sedan följa upp avbrytandet av röstsammanräkningen med polisattacker mot demonstranterna och med att arresterera oppositionens ledare, journalister och människorättsaktivister som Daniel Bekele vid Action Aid och Netsanet Demisse, chef för Organisationen för social rättvisa gör inte saken bättre. Båda dessa människorättsförsvarare arbetar för Global Campaign Against Poverty.

Röstsammanräkningen blev inte klar förrän på hösten 2005. Oppositionsledare och människorättskämpar anklagas för grova brott som ”angrepp på konstitutionen” eller ”väpnad sammansvärjning” och hotas av hårda straff utdömda i skenrättegångar. Rättssäkerheten och respekten för mänskliga rättigheter i Etiopien är ungefär på samma nivå som i Eritrea.

När det gäller Etiopien är till en stor del av landets politiska problem av samma art som i Sudan – den ojämna regionala fördelningen av landets resurser. Ogadenprovinsen, vars befolkning till stor del består av etniska somalier, och Oromoland har varit diskriminerade oavsett om det varit Haile Selassie, Mengistu eller Meles Zenawi som suttit vid makten.

Sverige bör i sina kontakter med den etiopiska regeringen understryka nödvändigheten av en jämnare regional fördelning av landets resurser så att dessa i större utsträckning även kommer oromofolket och Ogadenprovinsen till del. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

6 Somalia

Under Mengistus tid vid makten försämrades förhållandet till grannlandet Somalia i söder, och detta ledde till krig och riktiga fältslag mellan de båda länderna. Situationen försämrades återigen under 2006. Under det gångna året har de s.k. shariadomstolarna, en islamistisk rörelse, tagit till uppgift att rensa upp bland de olika krigsherrarnas herravälde och förstörelse av landet som pågått i mer än ett decennium. Etiopien har dock av oro för separatistiska strömningar i Ogaden uppfattat shariadomstolarna som ett hot och i strid med folkrätten gått in i Somalia. Etiopien stöder den interimistiska övergångsregeringen i Mogadishu, vilken dock inte behärskar mycket mer än vissa delar av den gamla huvudstaden. Eritrea å sin sida har dock inte heller förhållit sig överksam i den här konflikten. Eritrea ger i dag sitt stöd till shariadomstolarna.

Fel! Okänt namn på

Sverige bör fördöma Etiopiens militära ingripande i Somalia som ett brott mot folkrätten samt rikta kritik mot Eritreas inblandning i den somaliska konflikten. Detta vill vi att riksdagen skall ge regeringen till känna.

7 Sammanfattning

Eritrea är alltså aktivt inblandat i minst tre konflikter. Man stöder rebellerna i östra och västra Sudan, shariadomstolarna i Somalia och OLF i Etiopien samtidigt som man har en direkt gränskonflikt med Etiopien. Etiopien har både interna och minst två andra konflikter. EPRDF-regeringen i Addis Abeba har en intern konflikt med OLF och en annan med ONLF i Ogaden. Man stöder övergångsregeringen i Mogadishu i Somalia och har en gränskonflikt med Eritrea.

I alla de stater som är inblandade i dessa konflikter är mänskliga rättigheter och demokrati satt på undantag. Stora ekonomiska resurser avsätts till militära rustningar och krig samtidigt som hela regionen drabbas av svält och hungersnöd.

Stormakter som USA och Kina har ekonomiska och maktpolitiska intressen i regionen. Kina har goda förbindelser med regeringen i Sudan och förklarar att man inte lägger sig i andra länders interna angelägenheter, men har intresse av Sudans oljetillgångar och gör affärer med regimen. Detta medför att Kina inte ägnar brotten mot mänskliga rättigheter någon uppmärksamhet. USA försöker få in en fot i regionen genom att försöka förmå FN att rubricera konflikten i Darfur som ett folkmord. Samtidigt agerar USA i konflikten mellan Eritrea och Etiopien. Man iakttar säkerligen med stort intresse utvecklingen i Somalia mot bakgrund av USA:s misslyckade interventionsförsök i landet 1993 och ser med oro på de framgångar, som de s.k. shariadomstolarnas framgångar, och icke utan tillfredsställelse ser man på Etiopiens militära ingripande i Somalia. Att Etiopien genom att gå in i Somalia begår ett folkrättsbrott ser sannolikt Bushadministrationen som ett problem av ringa betydelse.

Stockholm den 26 oktober 2006

Hans Linde (v)

Marianne Berg (v)

Kalle Larsson (v)

Pernilla Zethraeus (v)

Jacob Johnson (v)

Lena Olsson (v)

Alice Åström (v)